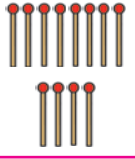
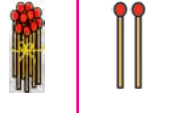
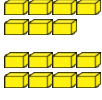
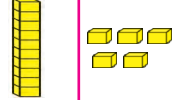

جمع - حاصل دالی

۸ اور ۴ تیلیاں ملا کر ۱۲ تیلیاں -
اس میں سے ۱۰ تیلیوں کا گٹھا باندھ کر دہائی بناؤ۔

دہائی	اکائی
	
	→
	

۷ اور ۸ اکائی ملا کر ۱۵ اکائی -
اس میں سے ۱۰ کا گٹھا باندھ کر دہائی بناؤ۔

دہائی	اکائی
	
	→
	

یاد رکھو : اکائی کے مقام پر ۹ سے بڑا ہندسہ نہیں رکھا جاتا۔ اس لیے گٹھا باندھ کر اسے دہائی کے مقام پر رکھتے ہیں۔

تیلیاں، منے یا نقطوں کا استعمال کر کے درج ذیل کی جمع کرو اور جواب لکھو۔

د	ا	د	ا	د	ا	د	ا	د	ا
+	۹	+	۶	+	۷	+	۶	+	۴
	۶		۵		۴		۶		۹

اسی جمع کو اس طریقے سے بھی لکھا جاسکتا ہے۔

$$\begin{array}{|c|c|} \hline \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|} \hline \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|} \hline \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|c|} \hline \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \\ \hline \end{array}$$

$$۱۰ + ۱۲ = ۲۲$$

دہائی	اکائی
+	۰
۱	۲
۲	۲

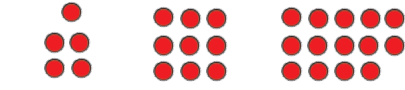
جمع کرو :

د	ا	د	ا	د	ا	د	ا
+	۲	+	۱	+	۱	+	۱
	۰		۷		۳		۵
	۶		۰		۰		۰

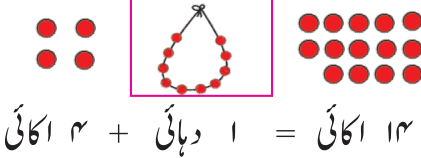
- پہلے اکائیوں کی جمع کر کے اسے اکائی کے خانے میں لکھیں گے۔

اکائی	دہائی
	۱
۵	۱
۹	+
۱۳	۲

$$۱۳ \text{ اکائی} = ۹ \text{ اکائی} + ۵ \text{ اکائی}$$

اس ۱۳ اکائی میں سے ۱۰ موتیوں کی ایک مالا بنائیں گے اور ۳ الگ الگ موتی اکائی کے خانے میں رکھیں گے۔

$$۱۳ \text{ اکائی} = ۱ \text{ دہائی} + ۳ \text{ اکائی}$$

- ۱۰ اکائیوں کی نئی دہائی بنائی جائے تو اسے 'حاصل کا' کہا جاتا ہے۔
- ۲ دہائی = ۱ دہائی + ۱ دہائی اس لیے جمع میں ۲ دہائی آئے اور اسے دہائی کے خانے میں لکھیں گے۔

اکائی	دہائی
	۱
۳	۲
۷	۱
۰	۳

$$۱۰ + ۱۳ = ۲۳$$

$$۱۰ + ۱۰ = ۲۰$$

- اس میں ۱ دہائی یعنی 'حاصل کا' اُسے دہائی کے خانے میں لکھیں گے اور اکائی کے خانے میں '۳' لکھیں گے۔
- اب کل ملا کر ۳ دہائی ہوئے اُسے دہائی کے خانے میں لکھیں گے۔

جمع ۳ دہائی + ۰ اکائی یعنی ۳۰

$$۳۲ + ۱۷ = ۴۹$$

اکائی	دہائی
۴	۱
۹	۲
۱۳	۳

- ۱۳ اکائی + ۹ اکائی = ۲۲ اکائی
- ۳ اکائی + ۱ دہائی = ۱۳ اکائی
- اس طرح چار دہائی ۱ + ۱ + ۱ + ۱
- چار دہائی اور تین اکائی یعنی ۲۳ = ۳ اکائی + ۲ دہائی

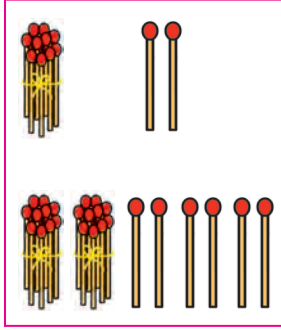
$$۲۹ + ۱۴ = ۴۳$$

اکائی	دہائی
	۱
۴	۱
۹	۲
۱۳	۳

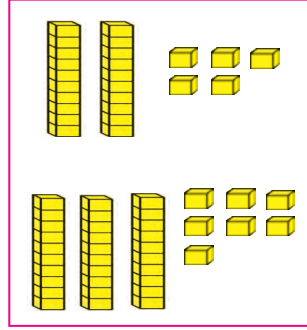
یاد رکھو : جمع کا عمل کرتے وقت اکائی کے خانے کی جمع پہلے کی جاتی ہے۔

● تصویر کی مدد سے جمع کی مثال بناؤ اور حل کرو :

اکائی	دہائی

اکائی	دہائی

● جمع کرو :

د	ا	د	ا	د	ا	د	ا	د	ا	د	ا
۳	۶	۳	۲	۴	۷	۶	۸	۴	۴	۳	۸
+	۲	+	۲	+		+	۲	+	۴	+	۱

د	ا	د	ا	د	ا	د	ا	د	ا	د	ا
۷	۱	۲	۵	۳	۵	۴	۲	۲	۷	۴	۴
+	۱	+	۳	+	۲	+	۱	+	۳	+	۲

د	ا	د	ا	د	ا	د	ا	د	ا
۴	۹	۵	۵	۶	۹	۶	۳	۶	۵
+	۳	+	۸	+	۹	+	۲	+	۲

ان مثالوں کے حل کے دوران اساتذہ ۱۰-۱۰ تیلیوں کے گٹھے اور الگ الگ تیلیاں، ۱۰-۱۰ موتیوں کی مالا اور الگ الگ موتی، ۱۰ کے نوٹ اور ۱ روپے کے پتے وغیرہ وسائل فراہم کر کے عملی کام کروائیں۔

برائے اساتذہ :

